

Een archeologisch bureau-onderzoek (BO) op een terrein nabij Stadskanaal, gemeente Stadskanaal (Gr.)

A.J. Wullink

ARC-Rapporten 2007-69

Geldermalsen
30 oktober 2007
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureau-onderzoek (BO) op een terrein nabij
Stadskanaal, gemeente Stadskanaal (Gr.)

ARC-Rapporten 2007-69
ARC-Projectcode 2007/231

Opdrachtgever
HPF Projecten B.V.
Bevoegd gezag
Gemeente Stadskanaal
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer bureau-onderzoek
25005

Tekst
A.J. Wullink
Afbeeldingen
A.J. Wullink
Redactie
N. van Malssen

Status
definitieve versie

Autorisatie — C.G. Koopstra

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 66
4190 CB Geldermalsen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 30 oktober 2007

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

De Hippische Paarden Foundation Projecten B.V. uit Nieuw-Vennep heeft aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) opdracht verleend voor het uitvoeren van een archeologisch bureau-onderzoek op een terrein aan de Kettingwijk in Stadskanaal.

Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen herontwikkeling van het terrein, waarbij een hippisch recreatiepark zal worden gerealiseerd. In het kader van de MER-beoordeling dienen ook de archeologische waarden van het gebied te worden onderzocht. Dit is in overeenstemming met de op 1 september 2007 in werking getreden Wet op de archeologische monumentenzorg.

Het bureau-onderzoek is uitgevoerd door drs. A.J. Wullink van ARC bv conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1.

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het archeologisch bureau-onderzoek is het, aan de hand van bekende gegevens, opstellen van een specifiek archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocaties. Om tot dit verwachtingsmodel te komen wordt gekeken naar de huidige situatie, de historische situatie en bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden.

1.3 Werkwijze

Een beschrijving van de huidige situatie en de effecten van de geplande bodemingrepen op het bodemarchief wordt gegeven aan de hand van topografisch kaartmateriaal, gegevens van milieukundig onderzoek, gegevens en plannen van de opdrachtgever, luchtfoto's en, indien van toepassing, informatie van omwonenden.

Voor een beschrijving van de historische situatie wordt gebruik gemaakt van historisch-topografisch kaartmateriaal. Voor gebieden gelegen buiten de centra van oude steden beperkt dit kaartmateriaal zich meestal tot de 19e en 20e eeuw, te beginnen bij de kadastrale kaart van 1832 (www.dewoonomgeving.nl). Naast dit kaartmateriaal wordt ook gebruik gemaakt van de website van KennisInfrastructuur Cultuur-Historie (KICH; www.kich.nl), waar onder andere informatie is te vinden over de ontginningsgeschiedenis en verkavelingsveranderingen.

Voor de bekende aardwetenschappelijke waarden wordt gebruik gemaakt van geologische, geomorfologische en bodemkundige kaarten. Voor de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis, de online archeologische database van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), alsmede van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen.

2 Bureau-onderzoek

2.1 Objectgegevens

Provincie	Groningen
Gemeente	Stadskanaal
Plaats	Stadskanaal
Toponiem	Kettingwijk
Kaartblad	13C
Coördinaten	NW: 262210/558105 NE: 263195/558510 SE: 263340/558060 SW: 262425/557530
Geologie	Formatie van Boxtel met dek van Laagpakket van Wierden
Geomorfologie	Veenkoloniale ontginningsvlakte, dalvormige laagte met veen
Bodem	Veen- en podzolbodems, al dan niet met veenkoloniaal dek

2.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie ligt ten oosten van Stadskanaal en ten noorden van de Kettingwijk. Ten noorden van de locatie liggen het Pagediep, een gekanaliseerde beek, en het buurtschap Ter Maarsch. Het gebied tussen de locatie en het Pagediep staat bekend als de Broeklanden. De locatie beslaat circa 60 hectare. Op de locatie zal een hippisch recreatiepark worden gevestigd. Op dit park zullen 150 recreatiewoningen worden gebouwd. Hierbij komen ook stallen en andere voorzieningen in het kader van de paardensport. Op het terrein zal een waterplas van ca. 20 hectare worden aangelegd. De ligging van de locatie is weergegeven in bijlage 1.

2.3 Bekende aardwetenschappelijke en archeologische waarden

De onderzoekslocatie ligt in het noordelijke hoogveenontginningsgebied. In dit gebied zijn tijdens het laatste glaciaal, het Weichselien (115.000–10.000 jaar geleden), fluvioperiglaciale zanden van de Formatie van Boxtel afgezet. Tijdens het Laat-Glaciaal (13.000 tot 10.000 jaar geleden) werden hier bovenop eolische dekzanden afgezet. Deze behoren binnen de Formatie van Boxtel tot het Laagpakket van Wierden. In dit dekzandgebied ontwikkelde zich in het eerste deel van het Holoceen podzolbodems. Vanaf het Atlanticum (8000 jaar voor heden) vernatte het gebied echter, waardoor er hoogveen tot ontwikkeling kon komen, dat grote delen van Groningen, Friesland en Drente bedekte. Vanaf de 18e eeuw werd dit hoogveen afgegraven, waardoor het oorspronkelijke dekzandlandschap weer aan het oppervlak kwam te liggen. Hierbij werd de ongeschikte toplaag, de bolster, vermengd met de top van het zand, om zo de vruchtbaarheid van de bodem te vergroten. Deze zogenaamde dalgronden werden als landbouwgrond in gebruik genomen (Berendsen 2000, Berendsen 2004).

Geomorfologisch gezien (bijlage 2) is een groot deel van de locatie geclassificeerd als een veenkoloniale ontginningsvlakte. Het overige deel is geclassificeerd als dalvormige laagte, opgevuld met veen. Dergelijke laagtes in het landschap

vormden vaak de kern van waaruit het hoogveen de omliggende gebieden veroverde.

Bodemkundig gezien is de locatie zeer divers. Er komen diverse veen- en podzolbodems voor. De verschillen tussen deze bodems komen voort uit de aanwezigheid van veen en de dikte hiervan, de aan- of afwezigheid van een veenkoloniaal dek en de aan- of afwezigheid van een podzolbodem in de ondergrond. De volgende bodems komen in het gebied voor.

- *iVp, GWT V*: Veengronden met een veenkoloniaaldek op zand met een humuspodzol, beginnend ondieper dan 120 cm
- *iVz, GWT III*: Veengronden met een veenkoloniaaldek op zand zonder humuspodzol, beginnend ondieper dan 120 cm
- *zVz, GWT V*: Meerveengronden op zand zonder humuspodzol, beginnend ondieper dan 120 cm
- *iWp, GWT V*: Moerige podzolgronden met een veenkoloniaaldek en een moerige tussenlaag
- *zWz, GWT V*: Moerige eerdgronden met een zanddek en een moerige tussenlaag op zand
- *Hn21, GWT VI*: Veldpodzol

De archeologische verwachting volgens de IKAW (bijlage 4) is in dit geval gebaseerd op de bodemkaart, waarbij bodemsoort en grondwatertrap (GWT) de bepalende factoren voor de archeologische verwachting zijn. Zo hebben binnen het plangebied de eenheden *iVp* en *zVz* een lage archeologische trefkans en de eenheid *zWz* een hoge trefkans. De overige eenheden (*iVz*, *iWp* en *Hn21*) hebben een middelhoge trefkans. In Groningen, Friesland en Drenthe wordt echter de aan- of afwezigheid van intacte podzolbodems bepalend geacht voor de aanwezigheid van archeologie, omdat de terreindelen waarin een podzol is ontwikkeld droog genoeg zijn geweest voor bewoning. Dit betekent dus dat de eenheden *iVp*, *iWp* en *Hn21* een (middel)hoge kans op archeologie hebben en de bodems zonder podzol een lage.

Deze stelling wordt onderschreven door een aantal archeologische waarnemingen in de omgeving (bijlagen 4 en 7). Deze waarnemingen zijn voornamelijk afkomstig uit eenheden met podzolbodems. Het betreft voornamelijk vondsten uit het Mesolithicum en Neolithicum, maar ook enkele uit de Bronstijd en de IJzertijd.

Ten noordoosten van de locatie ligt een terrein van hoge archeologische waarde (bijlagen 4 en 8). Het betreft een zandrug waar bewoningssporen zijn aangetroffen uit de periode Laat-Paleolithicum–Bronstijd.

2.4 Historische gegevens

Het hoogveengebied van Groningen en Drenthe werd vanaf de 18e eeuw ontgonnen. Eerst ten behoeve van de stad Groningen, later ook voor de export naar West-Nederland. Dit gebeurde van uit een hoofdontginningssas, het Stadskanaal. Loodrecht hierop werden wijken gegraven vanwaaruit het veengebied werd ontwaterd. Het veen werd vervolgens afgestoken en via de wijk en het Stadskanaal naar Gro-

ningen verscheept. De onbruikbare top laag (de bolster) werd hierbij opzij gezet en na afgraving van het onderliggende veen terug gezet en afgedekt met zand dat bij het graven van de wijken was vrijgekomen. Hierna werd het gebied in gebruik genomen voor landbouw, waarbij de bolster en de afdekkende zandlaag werden verploegd en zo de vruchtbare dalgrond ontstond (Berendsen 2000).

Op een militair-topografische kaart uit circa 1850 (bijlage 5) blijkt dat het gebied rondom de onderzoekslocatie ten dele is ontgonnen. Er zijn enkele wijken aanwezig, die de Veenlanden inlopen. Langs het Stadskanaal vindt bewoning plaats. Ter Maarsch, het (ongekanaliseerde) Pagediep en de Broeklanden staan al op de kaart. Waarschijnlijk is dit gebied al langer bewoond omdat hier door de afwatering van de beek geen veengroei heeft plaatsgevonden. In 1900 is het gehele gebied ontgonnen (bijlage 6). De onderzoekslocatie staat nog wel als moerassig gebied weergegeven.

2.5 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

De onderzoekslocatie ligt in een veenontginningsgebied dat tussen 1850 en 1900 is ontgonnen. Ten noorden van de locatie ligt een beekdal dat al eerder is ontgonnen. De archeologische verwachting van de locatie is afhankelijk van de aan- of afwezigheid van intacte podzolbodems op de locatie. Op basis van de bodemkaart valt te verwachten dat op ongeveer twee derde van de locatie podzolbodems aanwezig zijn. Deze hebben een middelhoge tot hoge archeologische trefkans. Deze trefkans betreft archeologica uit de periode Laat-Paleolithicum–Neolithicum, maar mogelijk ook uit de Brons- en IJzertijd. Archeologica worden verwacht in de top van het dekzand, dat zich aan het maaiveld of binnen 120 cm hieronder bevindt. Niet bekend is in hoeverre de podzols intact zijn gebleven bij de ontginning van het gebied.

3 Aanbeveling

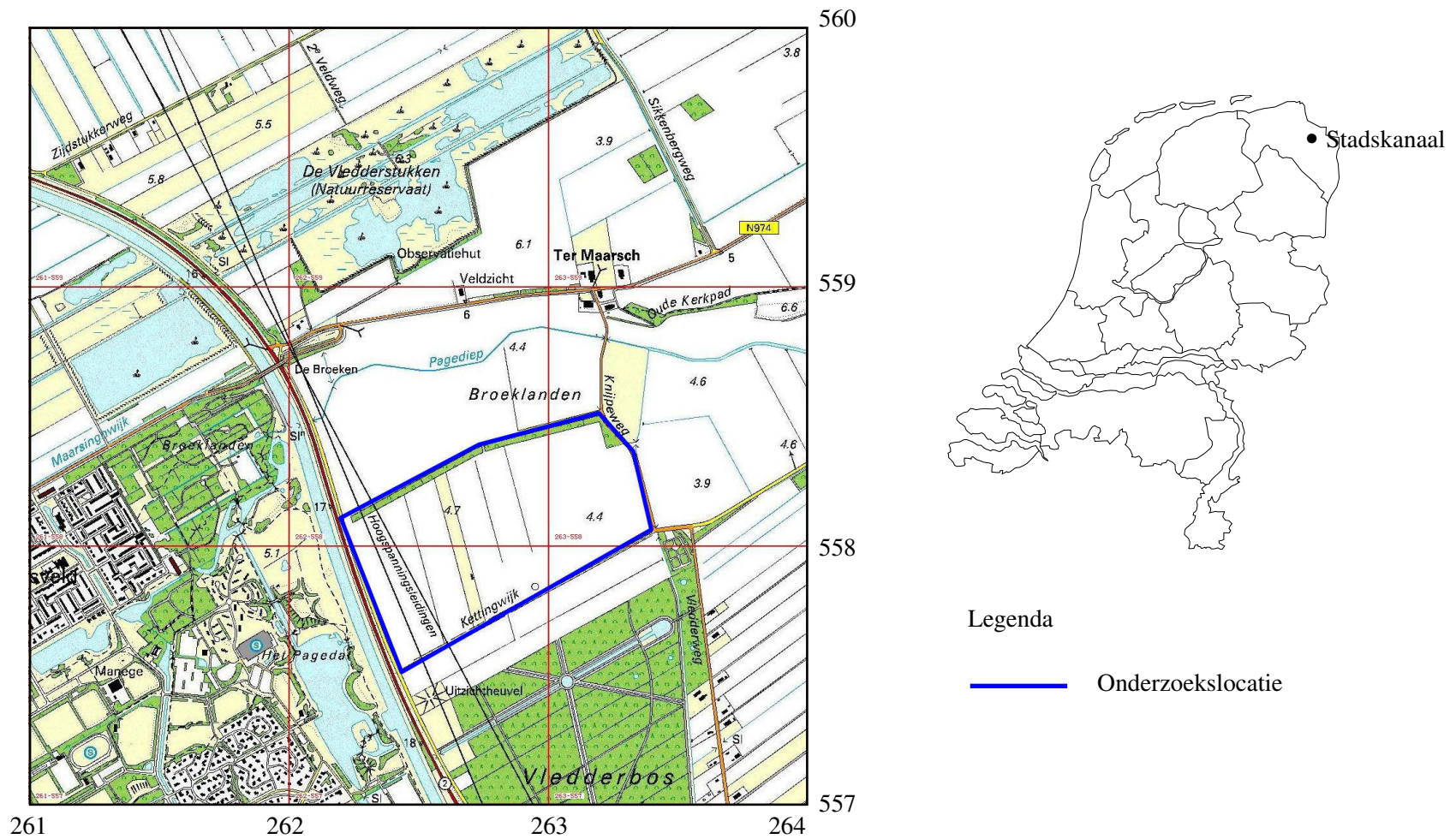
Op grond van het archeologisch verwachtingsmodel (paragraaf 2.5) wordt de aanbeveling gedaan om in eerste instantie een inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van een verkennend booronderzoek uit te voeren om de bodemopbouw en eventuele verstoringen vast te leggen. Hierbij gaat het specifiek om het uitkarteren van aanwezige podzolbodems. Dit kan door een boorgrid van drie boringen per hectare te plaatsen. De gebieden waar een (deels) intacte podzol aanwezig is, dienen vervolgens door middel van een karterend booronderzoek op de aanwezigheid van archeologica te worden onderzocht, waarbij twintig boringen per hectare worden geplaatst. Dit is overigens alleen noodzakelijk als op die gebieden bodemverstoring plaats zal vinden.

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2000. *Landschappelijk Nederland*. Assen (Fysische Geografie van Nederland). 2e druk.

Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.

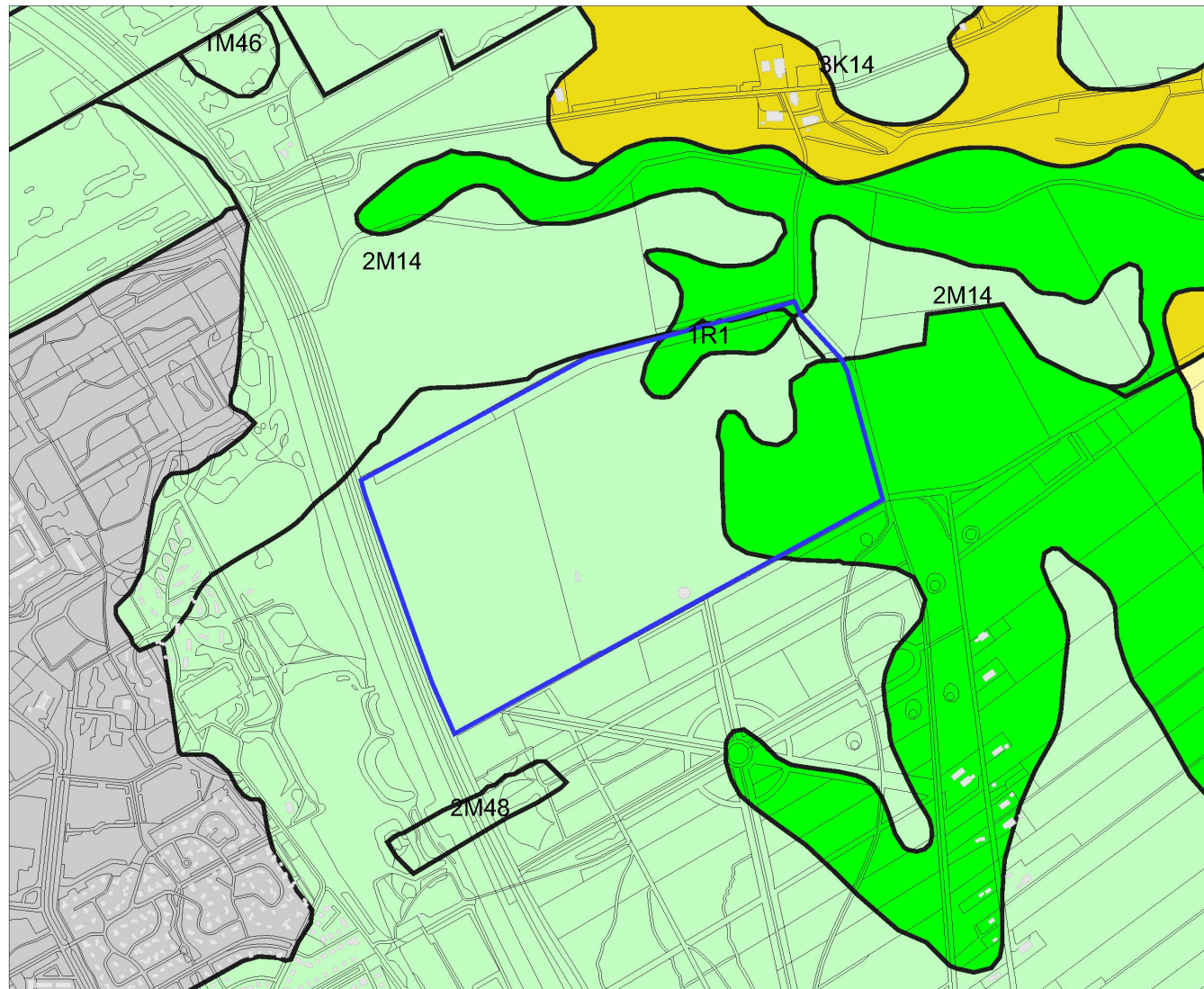
Geudeke, P.W., K. Zandvliet & L. Balk, 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland 1:50.000, 2 Noord-Nederland 1851–1855*. Groningen.

Bijlage 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

18-10-2007

264165 / 559183

Legenda

- ONDERZOEKSMELDINGEN
- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)

GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)

- Wanden
- Hoge heuvels en ruggen
- Terpen
- Hoge duinen
- Plateaus
- Terrassen
- Plateau-achtige vormen
- Waaievormige glooiingen
- Niet-waaievormige glooiingen
- Lage ruggen en heuvels
- Welvingen
- Vlakten
- Laagten
- Ondiepe dalen
- Matig diepe dalen
- Diepe dalen
- Water
- Bebouwing
- Overig (Dijken etc)

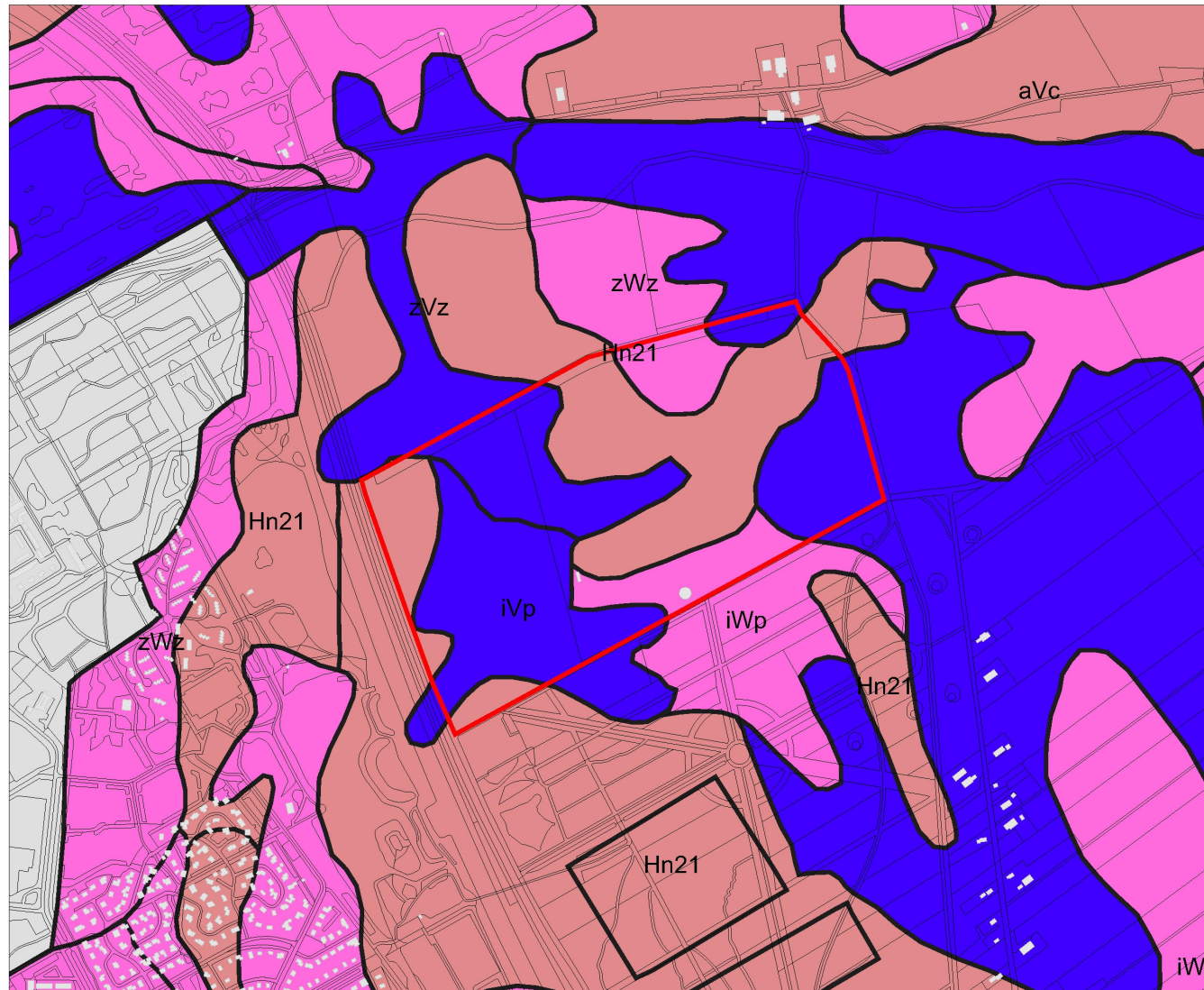

N
RACM
Archis2

261409 / 556931

18-10-2007

264165 / 559183

Legenda

- ONDERZOEKSMELDINGEN
- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)

BODEM ((c)Alterra)

- Associaties
- Brikgronden
- Bebouwing
- Dijk, bovenlandstrook
- Dikke eerdgronden
- Fluviatiele afz ouder pleistoceen
- Groeve, gegraven, mijnstort
- Kalksteenverweringsgronden
- Oude rivierkleigronden
- Overige oude kleigronden
- Ondiepe keileemgronden
- Leemgronden
- Zeekleigronden
- Mariene afz ouder pleistoceen
- Niet-gerijpte minerale gronden
- Oude bewoningsplaatsen
- Rivierkleigronden
- Kalkh lutumarme gronden
- Veengronden
- Moerige gronden
- Water, moeras
- Podzolgronden
- Kalkloze zandgronden
- Kalkhoudende zandgronden

0 500 m

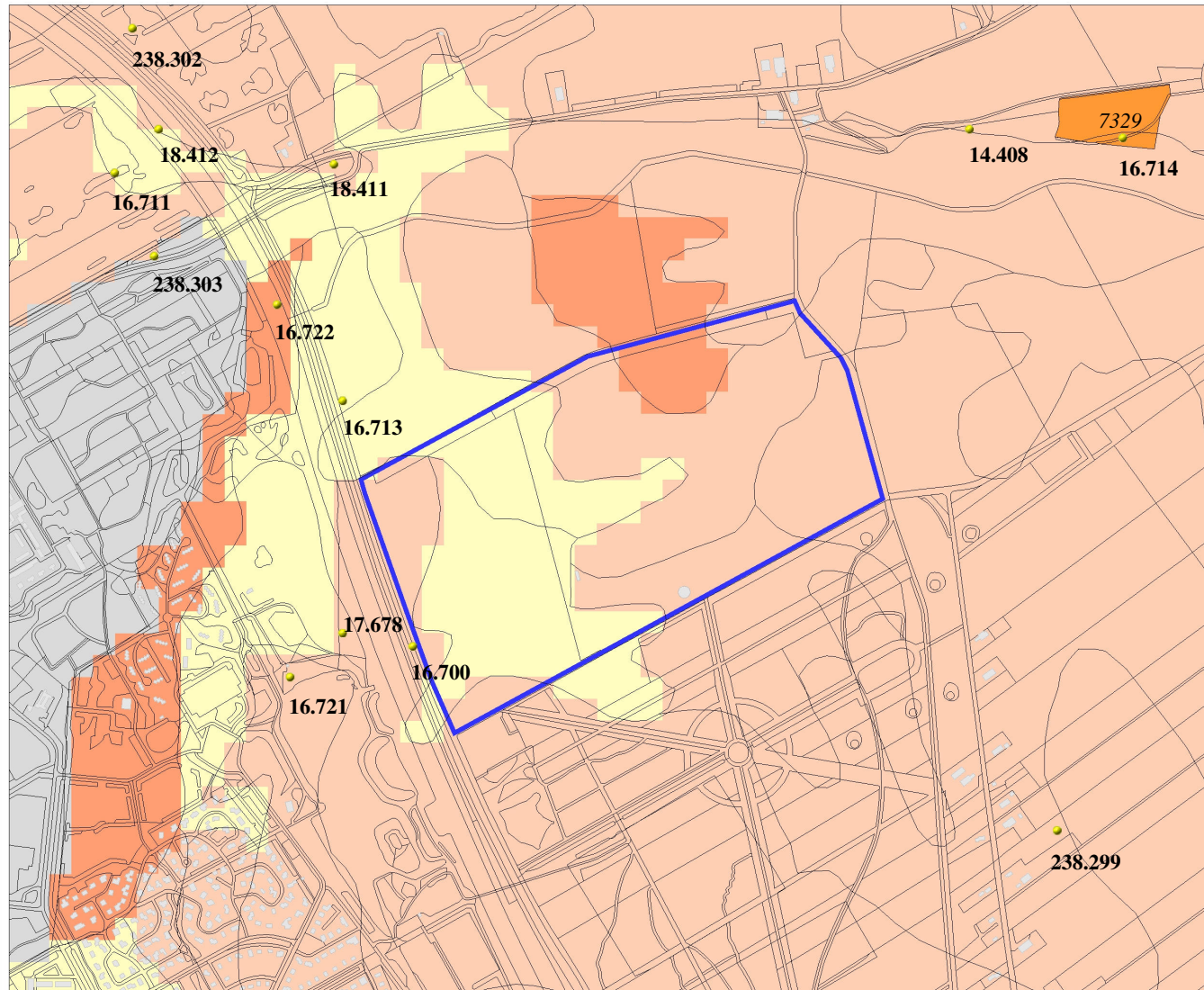

RACM
Archis2

261409 / 556931

18-10-2007

264165 / 559183

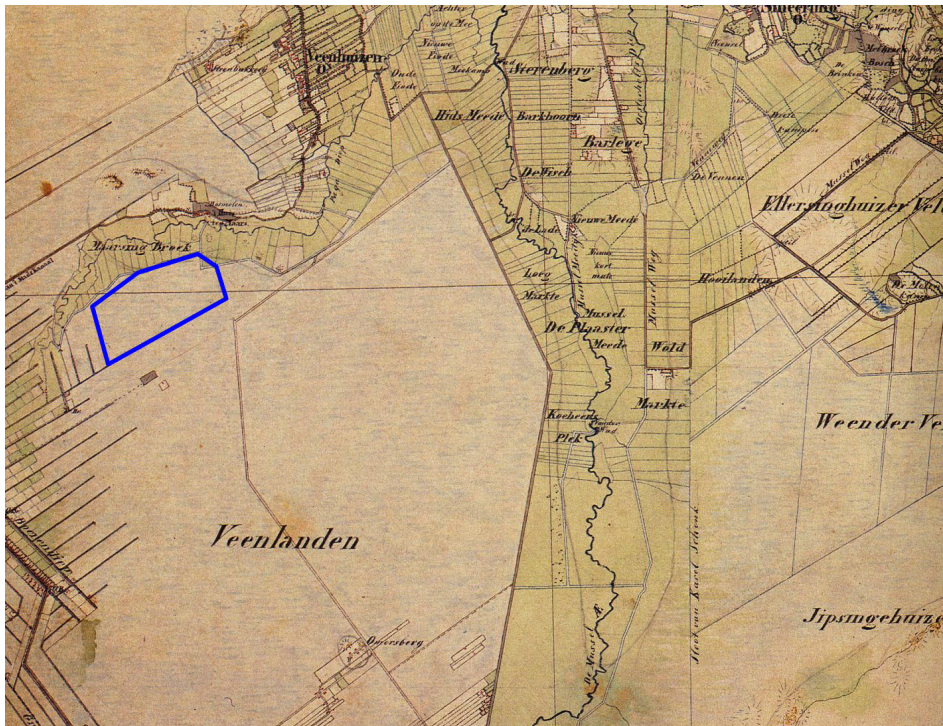
Legenda

- WAARNEMINGEN
 - BODEM ((c)Alterra)
 - ONDERZOEKSMELDINGEN
 - HUIZEN
 - TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN**
- archeologische betekenis
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW**
- zeer lage trefkans
 - lage trefkans
 - middelhoge trefkans
 - hoge trefkans
 - lage trefkans (water)
 - middelhoge trefkans (water)
 - hoge trefkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd

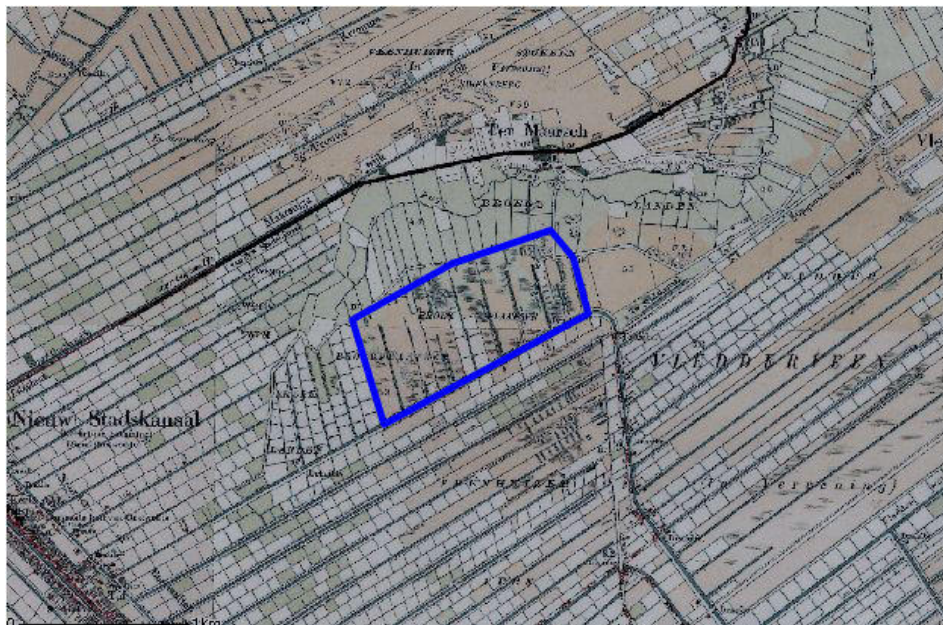

RACM
Archis2

261409 / 556931

Bijlage 5 De onderzoekslocatie (blauwe lijn) op een militair-topografische kaart uit 1850 (Geudeke et al. 1990)

Bijlage 6 De onderzoekslocatie (blauwe lijn) op een topografische kaart uit 1900. Bron: www.kich.nl

Bijlage 7 Archeologische Waarnemingen

Een uitdraai van de archeologische waarnemingen in de nabijheid van de onderzoekslocatie, zoals weergegeven in bijlage 4. Bron: RACM/Arcis II

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 18408
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 13CN-37
Coördinaten: 263600 / 558900
Toponiem: TANGE
Plaats: Ter Maarsch
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Particulier / 1963
Invoerder/datum: PROVINCIAAL MUSEUM GRONINGEN/MUSEUM VOOR STAD EN LANDE/ 9999
Beschrijver/datum: PROVINCIAAL MUSEUM GRONINGEN/MUSEUM VOOR STAD EN LANDE/ 9999
Verwerving: Niet-archeologisch: onbepaald
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Onbekend
NAP maaiveld: M

Beschrijving

AD 102 1963 OF EERDER.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Compleet
Materiaal: Steen
Code algemeen: Bijl
Code specifiek: Fels-Rechteckbeil
Datering: Neolithicum midden: 4200 - 2850 vC - Bronstijd: 2000 - 800 vC
Toelichting: 'NEO WSCH' (E.D.: VML. NEOM-NEOL); ZIE GROENENDIJK 1993, CATALOGUSNR. 73

Documentatie

Type: VER
Beheerder: Onbekend
Toelichting: Verslag Groenendijk

Collectie

Beheerder: Toelichting
PROVINCIAAL MUSEUM GRONINGEN GM 1963/V11

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 238302
Vondstmeldingsnr: 238302
Objectcode: 13CN-50
Coördinaten: 261690 / 559130
Toponiem: SIKKENBERG
Plaats: Ter Maarsch
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Groenendijk / 27-05-1987
Invoerder/datum: Particulier / 1987
Beschrijver/datum: Groenendijk / 01-01-9999
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Dekzandrug/dekzandplateau
Grondgebruik: Onbekend
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Aanleiding tot de verkenning is het werk aan het Verlengde A.G.Wildervanckkanaal en het feit dat dit gebied in het Neolithicum en deBronstijd aantrekkelijk geweest is voor de mens. Profielopbouw: In het zandheeft zich een duidelijke (droge) podzol ontwikkeld, die echter tevenskenmerken van een veenpodzol vertoont. Op het zand ligt nog ca. 30cmongestoord veen. Het bovenste deel hiervan (Sphagnum imbricatum metAndromeda, Eriophorum vaginatum en Vaccinium oxycoccus) is maar weinig vergaan en wellicht pas in het Subatlanticum gevormd. Het onderste deel vanhet veenrestant is tamelijk compact en sterk gelaagd (Cuspidatum) en issamengesteld uit zeggen, heideachtigen en eenarig wollegras. In de onderste10cm overheersen zeggen, in de onderste 5cm is de gelaagdheid wat minider;dit pakket vertoont ook een ander krimp-scheurenpatroon (m.o.m.polygonenstructuur) dan het veen erboven. Donkere horizonten bestaan deelsuit houtskool en doen deel gliede-achtig aan. Dit pakket vertegenwoordigde laggzone van het veengebied. De indruk bestaat, dat deze veenbasislaat-Subboreaal is; het moerasveenniveau moet een stuk lager gelegenhebben. Deze plek zal in het Neolithicum nog vrij droog zijn geweest.Monsters genomen voor C14 datering, welke een datering oplevert van3050+/- 25BP.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: Organisch plantaardig
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Onbekend - Onbekend
Toelichting: Veenprofiel, verder geen vondsten.

Documentatie

Type: VER
Beheerder: Onbekend
Toelichting: met kaartje.

Collectie

Beheerder: Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 238303
Vondstmeldingsnr: 238303
Objectcode: 13CN-48
Coördinaten: 261740 / 558610
Toponiem: PAGEBOS/ONSTWEDDERWEG
Plaats: Ter Maarsch
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Groenendijk / 27-05-1987
Invoerder/datum: Particulier / 1987
Beschrijver/datum: Groenendijk / 01-01-9999
Verwerving: Niet-archeologisch: graafwerk
Geomorfologie: (ontgonnen) veenvaktes
Grondgebruik: Onbekend
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Aanleiding tot de verkenning is het werk aan het Verlengde A.G.Wildervanckkanaal. Door graafwerk is een meanderend beekstroomtevoorschijn gekomen; fossiele stroomgeulen, later met veen dichtgegroeid. Profielopbouw: het 'vaste' zand kan niet bekeken worden, wel zand waarin nog venige lagen voorkomen, overgaand in veen waarin (nog) zandlengtevoorkomen. Het gaat hier om duidelijk verspoeld materiaal. Het veenpakket bestaat uit: elzenbroek/rietveen. Onderin overheerst het rietveen, hoewel er steeds elzeshout in dit pakket voorkomt. De losse pakking duidt op snelle aanwas; doppliet-voorkomen in gangen wijst op periodiek lagewaterstanden. Bijna over de hele breedte van de geul is een zwart bandje van 2-3cm dikte te herkennen, het laagst gelegen in het centrum van de geul. Deze horizontale vertegenwoordigt een stilstandfase in de veenvorming en betekent het einde van de tot dan snel verlopen aanwas van rietveen. Bovendeze horizontale bevindt zich de stobbenlaag van elzen in moerasveen. Monsters t.b.v. C14 datering leveren op: 9640+/-60BP en 2800+/-35BP. De eerste datering wijkt sterk af en betreft waarschijnlijk verspoeld materiaal.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: Organisch plantaardig
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Onbekend - Onbekend
Toelichting: Veenprofiel, verder geen vondsten.

Documentatie

Type: VER
Beheerder: Onbekend
Toelichting:
Type: FOT
Beheerder: Onbekend
Toelichting:

Collectie

Beheerder: Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 16700
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 13CN-11
Coördinaten: 262330 / 557720
Toponiem: BROEKPLAATSEN
Plaats: Ter Maarsch
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Biologisch Archeologisch Instituut/ 03-02-1983
Invoerder/datum: Particulier / 1988
Beschrijver/datum: Groenendijk / 01-01-9999
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwwor
NAP maaiveld: M

Beschrijving

AD 129 OPGRAVING BAI 1984 EN 1987.RCC: DOCUMENTATIERCC: VELDKARTERING TEKENING FOTO DIA VERSLAG

Vondsten

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Onbekend
Materiaal: Niet van toepassing
Code algemeen: Kuil
Code specifiek: haardkuil
Datering: Mesolithicum midden: 7100 - 6450 vC - Mesolithicum midden: 7100 - 6450 vC
Toelichting: 'ABS DAT 0007785 PLM 50'; 'MESO..' (E.D.:ZIE GROENENDIJK 1993, CAT.NR. 26)

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Onbekend
Materiaal: Niet van toepassing
Code algemeen: Kuil
Code specifiek: haardkuil
Datering: Mesolithicum vroeg: 8800 - 7100 vC - Mesolithicum vroeg: 8800 - 7100 vC
Toelichting: 'ABS DAT 0008640 PLM 40'; 'MESO..' (E.D.:ZIE GROENENDIJK 1993, CAT.NR. 26)

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Werktuig/gereedschap (onderdeel)
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting: ZIE GROENENDIJK 1993, CATALOGUSNUMMER 26;'MEERDERE FRAGMENT' (E.D.:STUKS?)

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting: ZIE GROENENDIJK 1993, CATALOGUS NR. 26; 'MEERDERE FRAGMENT' (E.D.: = STUKS?)

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: Niet van toepassing
Code algemeen: Kuil
Code specifiek: haardkuil
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting: E.D.: VML. VOORAL MESO; ZIE GROENENDIJK 1993, CATALOGUS NR. 26

Documentatie

Collectie

Beheerder Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 16713
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 13CN-13
Coördinaten: 262170 / 558280
Toponiem: BROEKLANDEN
Plaats: Ter Maarsch
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Biologisch Archeologisch Instituut/ 27-02-1984
Invoerder/datum: Particulier / 1988
Beschrijver/datum: Groenendijk / 01-01-9999
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwoor
NAP maaiveld: M

Beschrijving

RCC: DOCUMENTATIERCC: VELDKARTERING

Vondsten

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Mesolithicum: 8800 - 4900 vC
Toelichting: E.D.: ZIE GROENENDIJK 1993, CAT.NR. 70; 'MEERDERE FRAGMENT' (= STUKS?)

Documentatie

Collectie

Beheerder Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 18411
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 13CN-40
Coördinaten: 262150 / 558820
Toponiem: SIKKENBERG
Plaats: Ter Maarsch
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Biologisch Archeologisch Instituut/ 11-06-1987
Invoerder/datum: Particulier / 1989
Beschrijver/datum: Groenendijk / 01-01-9999
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Bebouwing/erf/weg/kerkhof
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Vondsten

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Bronstijd: 2000 - 800 vC
Toelichting: 'NIET' (E.D.)

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Steen
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Bronstijd: 2000 - 800 vC
Toelichting: 'NIET' (E.D.)

Documentatie

Type: VER
Beheerder: Onbekend
Toelichting: Verslag Groenendijk

Collectie

Beheerder Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 16722
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 13CN-18
Coördinaten: 262020 / 558500
Toponiem: BROEKLANDEN
Plaats: Stadskanaal
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Biologisch Archeologisch Instituut/ 05-02-1985
Invoerder/datum: Particulier / 1988
Beschrijver/datum: Groenendijk / 01-01-9999
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwoor
NAP maaiveld: M

Beschrijving

RCC: DOCUMENTATIERCC: VELDKARTERING PROFIEL

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, handgevoemd
Code specifiek:
Datering: IJzertijd laat: 250 - 12 vC - IJzertijd laat: 250 - 12 vC
Toelichting:

Documentatie

Collectie

Beheerder Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 18412
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 13CN-41
Coördinaten: 261750 / 558900
Toponiem: SIKKENBERG
Plaats: Ter Maarsch
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Biologisch Archeologisch Instituut/ 21-04-1987
Invoerder/datum: Particulier / 1989
Beschrijver/datum: Groenendijk / 01-01-9999
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Bebouwing/erf/weg/kerkhof
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Vondsten

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Bronstijd: 2000 - 800 vC
Toelichting: 'NIET' (E.D.)

Documentatie

Type: VER
Beheerder: Onbekend
Toelichting: Verslag Groenendijk

Collectie

Beheerder: Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 16721
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 13CN-17
Coördinaten: 262050 / 557650
Toponiem: BROEKPLAATSEN
Plaats: Stadskanaal
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Particulier / 1965
Invoerder/datum: Particulier / 1984
Beschrijver/datum: Groenendijk / 12-12-1988
Verwerving: Niet-archeologisch: onbepaald
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwoor
NAP maaiveld: M

Beschrijving

AD 104 ZJDSTUKKENWEG 7, STADSKANAAL.RCC: DOCUMENTATIERCC: FOTO TEKENING VERSLAG

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Compleet
Materiaal: Steen
Code algemeen: Bijl
Code specifiek: Fels-Ovalbeil
Datering: Neolithicum vroeg B: 4900 - 4200 vC - Bronstijd: 2000 - 800 vC
Toelichting: 'NEO' (E.D.); ZIE GROENENDIJK 1993, CATALOGUSNUMMER 67

Documentatie

Collectie

Beheerder: Toelichting
Particulier: Niets ingewuld

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 17678
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 13CN-21
Coördinaten: 262170 / 557750
Toponiem: BROEKPLAATSEN
Plaats: Stadskanaal
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Particulier / 9999
Invoerder/datum: Particulier / 20-11-1985
Beschrijver/datum: Groenendijk / 24-08-1989
Verwerving: Niet-archeologisch: onbepaald
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwoor
NAP maaiveld: M

Beschrijving

AD 102 1939 OF 1940.AD 126 WSCH VERLOREN GEGAAN.RCC: DOCUMENTATIERCC: VERSLAG

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Compleet
Materiaal: Steen
Code algemeen: Hamerbijl
Code specifiek:
Datering: Neolithicum: 5300 - 2000 vC - Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting:

Documentatie

Collectie

Beheerder Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 238299
Vondstmeldingsnr: 238299
Objectcode: 13CN-47
Coördinaten: 263800 / 557300
Toponiem:
Plaats: Vledderveen
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Particulier / 30-11-1983
Invoerder/datum: Particulier / 1983
Beschrijver/datum: Groenendijk / 01-01-9999
Verwerving: Niet-archeologisch: graafwerk
Geomorfologie: (ontgonnen) veenvlakte
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwoor
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Onderzoek van de melding van de vondst van een veenweg. Op 2-12-1983 werd weer grondbewerking uitgevoerd. Het tevoorschijn komende hout was alleenkienhout en geen veenweg. Op 20-3-1984 zijn er boringen gedaan en zijn er enkele profielputjesgegraven. Op 14 en 15 november 1985 worden 3 proefputten gegraven die geen van alle een veenweg aantonen. Op 18-5-1988 heeft weer grondbewerking plaatsgevonden, maar nog steeds geenveenweg.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: Onbekend
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Onbekend - Onbekend
Toelichting: Geen vondsten.

Documentatie

Type: VER
Beheerder: Onbekend
Toelichting: 3 verslagen waarvan 1 met 3 foto's en 1 met kaartje.
Type: TEK
Beheerder: Onbekend
Toelichting: Veld:Ga 18, 6/1-3(1984)
Type: DIA
Beheerder: Onbekend
Toelichting: no 11761-2

Collectie

Beheerder Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 16711
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 13CN-12
Coördinaten: 261650 / 558800
Toponiem: VEENHUIZERSTUKKEN
Plaats: Ter Maarsch
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Particulier / 1909
Invoerder/datum: Particulier / 11-08-1983
Beschrijver/datum: Groenendijk / 06-12-1988
Verwerving: Niet-archeologisch: graafwerk
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Onbekend
NAP maaiveld: M

Beschrijving

AD 102 OMSTREEKS 1909.AD 104 OLMENGAARDE 46 STADSKANAAL.RCC: DOCUMENTATIERCC: VERSLAG

Vondsten

Complex: Veenweg/veenbrug
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Onbekend
Materiaal: Hout/houtskool
Code algemeen: Weg, (on)verhard
Code specifiek:
Datering: Onbekend - Onbekend
Toelichting: 'VEENWEG WSCH'

Documentatie

Collectie

Beheerder Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 16714
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 13CN-14
Coördinaten: 263950 / 558880
Toponiem: TANGE
Plaats: Ter Maarsch
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Vinder/datum: Particulier / 1979
Invoerder/datum: PROVINCIAAL MUSEUM DRENTHE/DRENTS MUSEUM/ 1982
Beschrijver/datum: Groenendijk / 06-12-1988
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwoor
NAP maaiveld: M

Beschrijving

AD 103 BONNERVEEN 66 GIETERVEEN.AD 102 OMSTREEKS 1979.AD 127 VONDSTMATERIAAL DOOR VINDER NIET GOED GESCHIEDEN.AD 127 GEHOUDEN VAN NABIJGELEGEN VINDPLAATSEN.AD 127 ZIE DOCUMENT HG9880056.RCC: DOCUMENTATIERCC: FOTO'S TEKENING VELDKARTERING

Vondsten

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Paleolithicum laat B: 18000 C14 -8800 vC - Neolithicum laat: 2850 - 2000 vC
Toelichting: 'MEERDERE FRAGMENT' (= STUKS?); 'PALEOL MESO NEOL' (E.D.)

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Werktuig/gereedschap (onderdeel)
Code specifiek:
Datering: Paleolithicum laat B: 18000 C14 -8800 vC - Neolithicum laat: 2850 - 2000 vC
Toelichting: 'MEERDERE FRAGMENT' (=STUKS?); 'PALEOL MESO NEOL' (E.D.)

Documentatie

Collectie

Beheerder Toelichting
Particulier Niets ingevuld

Literatuur:

Bijlage 8 Archeologische Monumenten

Een uitdraai van de archeologische monumenten in de nabijheid van de onderzoekslocatie, zoals weergegeven in bijlage 4. Bron: RACM/Arcis II

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 7329 Oppervlakte: 28.499 m2
CMA-nr: 13C - 001
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem: TER MAARSCH; OUDE KERKPAD
Plaats: Stadskanaal
Gemeente: Stadskanaal
Provincie: Groningen
Coördinaten: 263927 / 558928
Terreinbeheerder: Niet van toepassing
Rijksmonumentennr.:
Gemeentenr.:
Kadasterregistratienr.:
Kadasterdeel_nr.:

Complexen

Complextypen	Begindatering	Einddatering
Nederzetting, onbepaald	PALEOLB	BRONSV

Beschrijving

CAA: 13CN-14 Groenendijk 1997 vondstnr. S-39 Terrein met nederzettingvondsten uit laat-Paleolithicum (Tjonger), Mesolithicum, Neolithicum (ook laat) en vroege Bronstijd. Het terrein ligt op een zeer markante zandrug aan het Pagediep. Het is bij de ruilverkaveling uitgespaard maar het westdeel is vergraven. In 1985 was op de top van de rug de C-horizont aangeploegd, maar op de flanken was het profiel ogenschijnlijk goed bewaard. het terrein ontleent zijn waarde aan de aanwezigheid van verschillen- de, aaneensluitende bewoningsepisoden, waaronder de zeldzame Tjonger- fase. Kartering; 1979; amateur (J.Kaspers) Kartering + inspectie; 1984; BAI (H.A.Groenendijk)

Documentatie

Type:	FOT
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kartering 1979; CAA
Type:	TEK
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kartering 1979; CAA
Type:	BRF
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Klok aan Groenendijk 03/1990; info SBB
Type:	BRF
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Klok aan SBB 05/1990 gegevens terrein

Literatuur

Uitgebreide Rapportage Monumenten

GROENENDIJK, H.A.

Op zoek naar de horizon: landschapontwikkeling en bewoning in het herin- richtingsgebied Oost-Groningen, 8000 BC - 1000 AD

1997

Datema, R.R.

Inspectierapport archeologische monumenten op de terreinen van district Oost-Groningen, Staatsbosbeheer directie Noord

Rapport stichting Archeologische Monumentenwacht Nederland

05-019

2005